

Өртээ 2 кеп.

КАМГАЛАЛ ШУГУМУНДАН — ТИИЛЕГЕЖЕ

Бистин чурттуң улус ажал-агылыга ажал-агыл метанализм сайыраңгайдыктар талаа-биле улут ажалды чорудуп турары бидиңгир болган. Оон чутула үзүбес негизе үлетпүр продукцияны-га мөөнөп саларынын чача өртөктөрүн доктадыры бооп турар.

Кесир чылдың январь ай-да эгелээш, үлетпүр про-дукцияны мөөнө-биле салары-ның чача өртөктөрү докта-кан СССР-нин Өртөктөр та-лаа-биле күрүлө комитети-нин даргасынын оралгын А. Т. Кузнецов ноябрь 26-да Топ теледидеңге чүве чу-гаалааш, дыңнаткан. (Чоңа баарларнын магизиниңге садым, сайгарынын үрүмкө-сидиң садырында аңгыда, бу-дурга аразыга мөөнөп са-дар өртөктөр-биле санажар болгай).

Өртөктөр дөргө, ажал-агыл метанализмде эң чутула экономиктиг баарларын бы-зылган болуу билдиргир, мы-чакташ амы үдө будурга-чарының бот-оруга-чары-галыг ажалдаар байдал-дарын тургузылганы оларын-ужур-дузаш канчаар-да а-жарак уут. Амы үдө күштү-бооп түрүр мөөнөп сады-ры-ның өртөктөрү продукция-ларын чыг кезинде 12 чы-хире үе иштиңде өлө көрдү-мөз болган колдуу-даа а-жарак. Бо үдө иштиңде де-шпенте-ниң түпкүлүң чамалык адыр-ларга — чыжас, электроника, машина тургузушкунуң бол-ган өскө-даа адырларга буду-руга марканың чутуулаа-чакыктарына, алаа ууар, алаа уут чыгалаанарына, улам улаткан-даа бооп ту-рар.

Бирин эгелде оң, оңа-ла-эргия болган чыг-өт адыр-ларынга чамаларын түрүр. Оңулар чүтүл, да-руда адыр-ларынга чүтүл мөөнө мур-унда-ла ажалгаатынын тур-ган чарының нефтиниң, газы, хөмүр-дашты, рудаларын казы, тин алырдың да-геология байдаларын улам нарындап турар, оң түңе-ликте оларын алырдың ө-тө-чүзөш улаткан. Оңулар чүтүлүң болган чыг-өт-тиң тылар чарының төвөң-тиң пилетти бертис туртуп Со-кут болгон Чоңа районнарын ажалдаа кырыя-биле хол-бошкан чыгалаанар база ко-луп турар. Оң болза, хол-галар турар чүдүлгилер кам-галаарына чыгалаанарын чутуула-вааска-да, тин ап тур-рар оңулар чүтүлүң болган чыг-өт-тиң сан бирүңгө овалыңа негизде капитал салышкынны-биле база хол-бошкан чүтү бооп турар.

Дыжа хой ажалдарга кү-штү бооп турар мөөнө өртө-ктөр будургу үндүрүшкунуң чарыгдаларына дүңшөстөй берген болган оларын ил-диг-ла тодарай өвөс илде-диң турар апарган, илчан-гаш будурга чарының бот-оруга-чарыгалыг ажал-лаарына эргекчө чутула бай-даларын тургузылган турар.

Өртөктөрүн күрүмөттеди министрстволар, ведомстволар, эвеледешкен респу-бликалар.

Номчукчунуң бодады СЕТКИЛДИ ДУВҮРЕТПЕС АРГАЖОК

Бо чылдың октябрь 14-те «Шыңгыс» партиялык «Ба-ра салгыш» деп эгелем ма-териалды номчалап, өлүм-сөт-килик дүвүрүлүн чоруту-бааларынын номчукчулар-биле үлөжиксиз, бо чаганы бажырын шийтирилдим.

Бистин Тока аттыг совет-та, оон төвү Элегес суурда чурттакчы чон-даа, анык өскө-даа хой. Анык кижилерин хой кезин төрөөн сов-хозуна ак сеткилдиг ажал-дал, боттарынын мурунда салынган сорулгаларын че-дишкенин боттадыры-лыга, экономикамы улам бу-рунгар хөгжүлгөңгө төлөп-тиг улуун кирип турарлар. Совхозтун мал, чер ажалын-нын хой-хей мурунчалары комсомолчулар, аныктар бол-луп турары өөрүңгү.

Иччалажок амьидралдын өскө, төлөгелит талааларын-ны ак-лаа чыгыны бисти дү-вүрөтпес аргажок. Ол дөргө чамалык кижилерин арага са-нуулар, күш-ажалдын са-гыла-чүрүмүн, нийтинин ко-рум-чүрүмүн үрөөр, оон өрт-көш, кем-херек үлгүдир чо-руктары-дыр. Мининг, күрөң-тиг өвөс чүдүлгилерин болу бээрине дзы-бүрү чыда-ла-нар бар болбайнаш.

Манагы улустун културлук дымтанылганын, хөстүт үе-палың чер ажалдарын ший органиастаары манаа улут ролуу ойнары чутаажок. Бо талаа-биле ажалдар кайла багы тургустууга болуу-нда манагы аныктарын талааларын арагалар, ний-тинин корум-чүрүмүн үрөөр чо-руктар бол-ла болулай бөр.

Чижек кижилер бистин Эле-гесте байдалың ап көрө-лө-көр. Совхозта парком (се-

Москваың улут күш үндү-бейн эжелеп алыр дөң да-амынын планын буурап ду-кен. Бичанган гатлерияж ко-мандылар терн шааа да-ла-ашкыны «Гайфу» аттыг улут планын белеткөөр. 1941 чылдың сентябрь 20-де ол эге-лээш. Дайынның планы ол-ла төккөр арткан: совет шери-глерин күзүлгө, оларын чы-ла-шаар болган Москваның эзелет алыр. Монайсканың камгалал шугумунга октябрь-ның ортаа үзүндөс ноябрь-ның эгелгезиң чедир болган кыды-дошкун тулчуушкунуң-нага дайынның артык күш-түг шери-глерин удуу бис-тин шери-глерин шынтыг де-мискең болган оларын Лама, Руза, Нара хемдерин де-мискеңге доктаатыл.

Бидиг берге тулчуушкуну-нар Москваның соңгу талаа-шыл болуулаа. Дайынның та-ши шери-глерин Тула у-ла-шкыныгы болган Мос-кванын муруң чүтүлгө шааа халлаашкыны ба-ла-ла че-дишкени чок болган.

Иччалла-даа дайыншаа-мыс улут айымдаа төккөр артылган. Дайынның шери-глерин улут когаралга та-ша-рыска-даа, кыптан эгелгезиң чедир Москваның ала-ла эжелеп алыр сорулгалы бот-тарынын мурунга салган. Бичгалыгының оң күш-түлгө, күштерин таарыш-туу тургускан. Таркыларын 13, моторжукта 7 дивизия-лар-биле калы 51 дивизия Мос-кванга улашкан турган. Немец-фашист шери-глерин шааа халлаашкыны ноябрь 15-18-те ажал эгелгөш. Улут тулчуушкунуң-даа хой-ның үчүңгү. Ол тулчууш-кунуң үзүндө Москваның соңгу чүтүлгө эрткөш, Клин.

Армия генералы А. П. Белобородов, Совет Эвилелинниң ийн дакпыр Маадыры.

Фашист шери-глерге удуу ата-каже кирерин ажаа дааскан турган. Ажаа сибирийлер өрес-даам тултуу, дайынга согушкунуң хажыныңда таарыштырган. Дайын чы-ла-шаары, кыдымың ок-таткан. Ол бидиңгир болган хөвөртөн таарыштырган со-гуш бистин шери-глерин биди-ңгир аныктыг дөргөш оң нолла бижээш.

Нолбрың төңчүү — де-кабрың эгези үзүндө дай-ын улут когаралга таарыш-чораш, Икром де-мискең-де Москва аттыг каналче чооктуула чыла. Наро-Фом-инсканың соңгу болган му-руң талаашыл Нара хемпа нежик кээ, Капираже му-руң чүтүлгө чооктуула ре-гел. Иччалла-даа ол оомың эр-тип шыдааш.

Дайын чорудууларын инициативтиг чоруга ам бис-тин талаажы шылгаш. Бичан-ган, бистин шери-глериниң нолбрың төңчүлгө болган де-кабрың эгелгези шыгыңа камгалашкыны болган халлаашкынының түнө-лиде, гитлержиклерин Мос-кванга таа таарыш кирер дөң соолгу кордалы буурап дүшкөн. Совет шери-глер ил-диг берге байдалга турал-ла, дайынны чыла. Наро-Фом-инск чүтүлгө ноябрь 16-дан декабрь 5-ке чедир Москва чоогунга өлүрткөн болган ба-йыңда 155 муң кижизил, 800 танкылар болган 300 утер-боолары, 1500 самолёт-тары оскунанар. Немец-фа-шист шери-глерин сагыш-сөт-кил карарган. Совет шери-г-

Бистин гвардейи 9-ку да-амынын М. А. Сухопутуң пол-кутуң гвардейжлери Ис-терия баштай киргенерин бирээш болган. А. П. Коно-валовуң болган А. П. Доку-чаевтиң кесиртери оларга ду-ла калып четтигенин.

Өскө-даа каттыжының-нар болган кеңеер хал-лаашкының чедикшиңгир чоруткан. Фашистер декабрь 15-те Клинни, 16-да — Калин-инни, 20-де — Волоколам-скин катташ, чоранар. Тур-густуң келген таарышталыг байдалга Кюл командылаа че-ри өөренип көргөш, халлааш-кының де-мискеңи калбар-тырып болган дайынны тура дүшкөй сүрүп үндүрерин фронтунуң командылаа-ларын илгөш.

Совет шери-глерин барын улашкының удуу шааа халлаашкыны 1942 чылдың январын эгелгезиң чедик-шиңгир доозулан. Оң түңе-лидерин укур-дузаш а-жарак үлөш. Москва кыла-нып көлгөн айым кайла-тылган. Совет шери-глер тур-тукталыг 11 муң ажит че-лерин эжелекчилерден хо-лаал, эжелекчилерин Мос-кван 100—250 километр ыра-дып отканал. Туламы бу-дурга эжелекчилер ажалың ула-шкан. Дайынның колдуула-рына дөң чыгың дивизия-ларынга, оң иштиңде та-нык болган моторжукта 15 дивизияларга, аар ап-тырышкыны таарыштыр-ган.

Фашист Германия де-кабрың ийги дайынны камгалаш улут аптырыш-кына мундараң таарышкан. Москва, Калинин, Тула, Ри-зань областар буруң-биле, Смоленск, Орел областарын

(СЭТА).

БОМБҮРЗЕКТИН СЭТА-НЫҢ КОРРЕСПОНДЕНТИЛЕРИ ДЫҢНАДЫП ТҮР СУДАЛЫ

ВАРШАВА. (СЭТА). ПКАП Төң Комитетинин 6-ты пле-нууму ажылдаа дооскан. Ки-зишти ажал эртер талаа-биле партиялык сорулгаларын дугайында ПКАП ТК-нин Политбюроунуң аде-кели, экономиктиг реформа-ларын чорудар болган 1982 чылда Польша Улус Респу-бликаның социал-экономиктиг хөгжүлгөсүнүн наадын бот-тадырар талаа-биле айты-ларын плеумунуң кижикчи-лери чутаалашкын көргөн. Пар-тияда байдал дугайында ТК-нин секретариатынын инфор-мацияны чутаалашкын көргөн.

Польшаның Каттышкан ажалын партиянын ТК-нин Бирги секретары В. Ярузельский навушта чу-ве чутаалаан. Польшада үр-гүлүлү турар чөвүлдөр, ажал соодашкыны, хөй-нигитиң болган буду-ругуң чамы сагыла-чүрү-мү туртуп экономиктиг бай-далыңа дыка багыт салды-рып болуу турарын ол айт-кан. Бидурга эжелгезиң кижикчи болган өвүлгөс болу-нар адырларга бөзжө депши-лгөв чедип алыр боттан-май турар. Хүн бүрүдө улам халлаашкыны бөргөдери ажал эртин болурун ол чу-гаалаан. Польша Улус Рес-публикаа улут күчүлүг бол-ган, оңу чедип алырныга бүгү арталар бар. Бидалаажок ол күчү-шылды амы үдө долу-у-биле ажалгаатылмай тур-рар.

Политиктиг болган эконо-миктиг кризистен чуртуг уш-тур алыр дөң болуу-даа бүгү чүдүлгө кызыр-лаа-лаа хөгжүлгө чедип деп, ПКАП ТК-нин Бирги секретары ошалаа дем-деген. Оң сорулга-биле партия фронтуну тургузар ай-тырларга В. Ярузельский доктаган болган социал-истик тургустуң конститү-цияның дүктүг чо-гуур салаларын чутаалашкын көргөш партия бөзөп деп демдеген. Чуртта үрүчүл-гөп турар кризис Польшаның дөстөй тургустарына ай-ым.

ПКАП-тың IX съездинин программасын удурууга бол-дуура, Төң Комитеттиң оң дараазында болган плеуму-маның шийтирилгени күсө-дөр укуртуу. Берге болган айымдыг айтырларын шийтирилгениң чок негез-де — чуртка шөлгөн байдал халдырып болуу. Оң чо-ки чүтү-даа чедип алдынас.

ПКАП-ка удуу антисоци-алист күштерин соолгу үе-де улам өскөш халлааш-кыны сый шаарынын эргекчө чутаалаан В. Ярузельский ошалаа демдеген. Бидурга эжелгезиң партияның кон-ституцияны болган хойдуу то-дарайлап турар. Заводтар болган өскө-даа буду-руга-гелер партияны кызың үр-дүр дөң ордалашкыны-нар боттанмас деп, ПКАП ТК-нин Бирги секретары ме-деген. Оң ордалашкыны-нар шийтирилгениң бай-далың чүтө көдөргөй нары-м.

Национал чөпшөржиле-ниң фронтуну тургузар ай-тырларга В. Ярузельский доктаган болган социал-истик тургустуң конститү-цияның дүктүг чо-гуур салаларын чутаалашкын көргөш партия бөзөп деп демдеген. Чуртта үрүчүл-гөп турар кризис Польшаның дөстөй тургустарына ай-ым.

Польшаның дөстөй тур-густарына ай-ымдыг айтырларын шийтирилгениң чок негез-де — чуртка шөлгөн байдал халдырып болуу. Оң чо-ки чүтү-даа чедип алдынас.

Польшаның дөстөй тур-густарына ай-ымдыг айтырларын шийтирилгениң чок негез-де — чуртка шөлгөн байдал халдырып болуу. Оң чо-ки чүтү-даа чедип алдынас.

Польшаның дөстөй тур-густарына ай-ымдыг айтырларын шийтирилгениң чок негез-де — чуртка шөлгөн байдал халдырып болуу. Оң чо-ки чүтү-даа чедип алдынас.

Польшаның дөстөй тур-густарына ай-ымдыг айтырларын шийтирилгениң чок негез-де — чуртка шөлгөн байдал халдырып болуу. Оң чо-ки чүтү-даа чедип алдынас.

Польшаның дөстөй тур-густарына ай-ымдыг айтырларын шийтирилгениң чок негез-де — чуртка шөлгөн байдал халдырып болуу. Оң чо-ки чүтү-даа чедип алдынас.

Польшаның дөстөй тур-густарына ай-ымдыг айтырларын шийтирилгениң чок негез-де — чуртка шөлгөн байдал халдырып болуу. Оң чо-ки чүтү-даа чедип алдынас.

Польшаның дөстөй тур-густарына ай-ымдыг айтырларын шийтирилгениң чок негез-де — чуртка шөлгөн байдал халдырып болуу. Оң чо-ки чүтү-даа чедип алдынас.

Польшаның дөстөй тур-густарына ай-ымдыг айтырларын шийтирилгениң чок негез-де — чуртка шөлгөн байдал халдырып болуу. Оң чо-ки чүтү-даа чедип алдынас.

Польшаның дөстөй тур-густарына ай-ымдыг айтырларын шийтирилгениң чок негез-де — чуртка шөлгөн байдал халдырып болуу. Оң чо-ки чүтү-даа чедип алдынас.

Польшаның дөстөй тур-густарына ай-ымдыг айтырларын шийтирилгениң чок негез-де — чуртка шөлгөн байдал халдырып болуу. Оң чо-ки чүтү-даа чедип алдынас.

Польшаның дөстөй тур-густарына ай-ымдыг айтырларын шийтирилгениң чок негез-де — чуртка шөлгөн байдал халдырып болуу. Оң чо-ки чүтү-даа чедип алдынас.

Польшаның дөстөй тур-густарына ай-ымдыг айтырларын шийтирилгениң чок негез-де — чуртка шөлгөн байдал халдырып болуу. Оң чо-ки чүтү-даа чедип алдынас.

Польшаның дөстөй тур-густарына ай-ымдыг айтырларын шийтирилгениң чок негез-де — чуртка шөлгөн байдал халдырып болуу. Оң чо-ки чүтү-даа чедип алдынас.

ЖЕНЕВА. (СЭТА). Чедип алылган дугуржуктуңа дууш-тур СССР-ниң болган АБШ-тын делегациялары Европада адролот бөө-чөктерин кызыгарлар дугайында чутаала-жымыннарже ноябрь 30-де кирялкен.

СССР-ниң делегациянын ачкың Ю. А. Килинский, АБШ-тын делегацияны — ачкың П. Нитте баштаа.

Бөгүн — Лаос Улус-Демократтыг Республиканын национал байырлаа — Республиканы чарлаан хуну

ЛАОСТУҢ ЧАА АМЫДЫРАЛЫ

Лаос Улус-Демократтыг Рес-публиканы чарлаан бөөр алды чы болган. Улут сору-галың — социалист ийги-лигиң үндүрүшкунуң тургу-зуулаа эгелгезиң чедип алы-лган. Чуртта улут эркен чыгарып тургузулаа сору-к кырылганы болган күнө-нигиңиң ажалда.

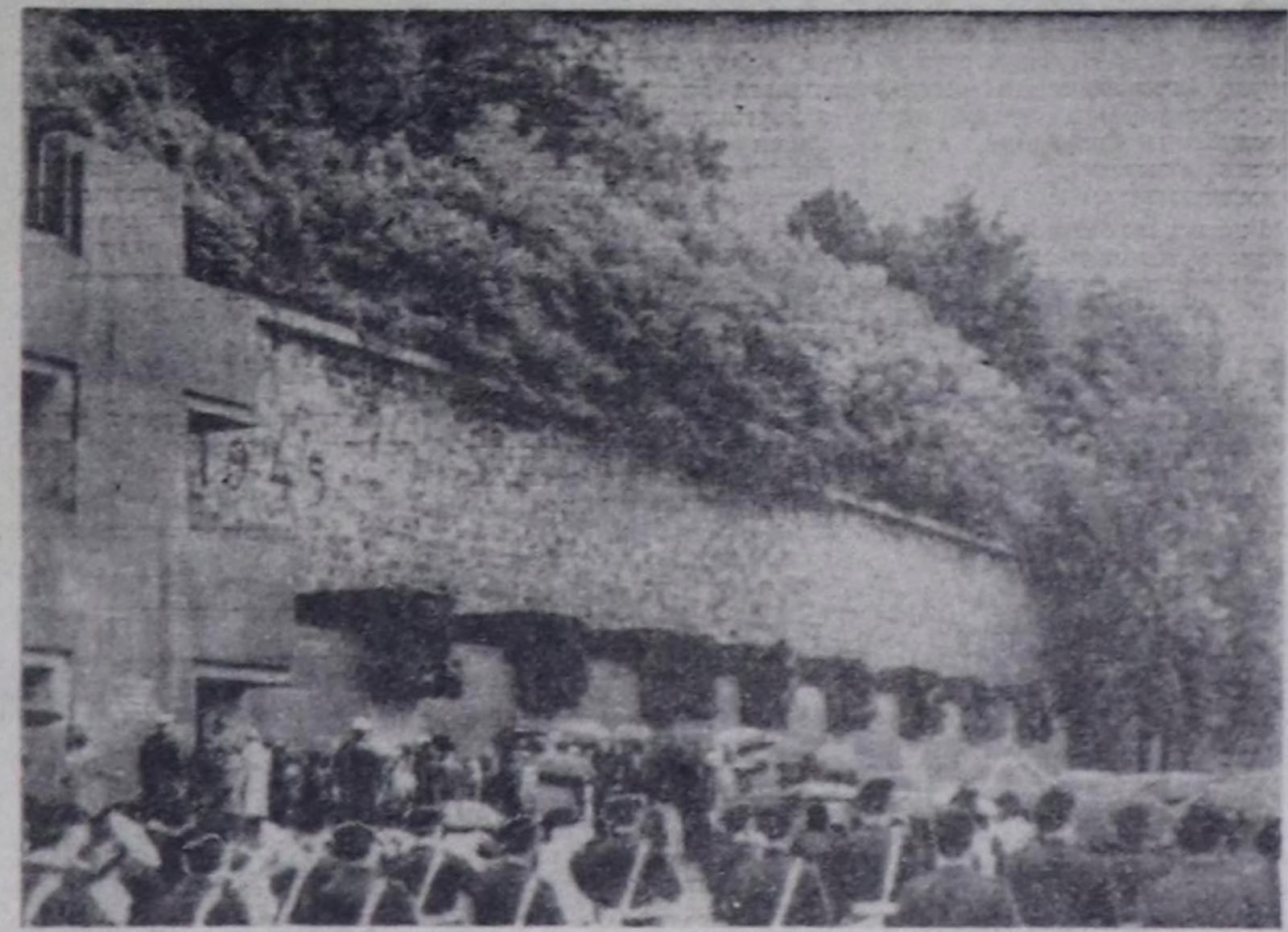
Тургустуңа чыгың ба-гуулаа лаостун чыгың аай ба-гуулаа бирок чеден кире аймак болган биче улаустар-нын төлөкчүлгөсүн наадын-даадың Таттууң шөлүң де-кабрың 2-де чыл бүрүдө чыгың турар. Бидиңме-содатка тураскаалды ол шөлө монгекиди тургускан. Чурттуң чогуулуң төлөкчү-лөс наадын байырлааның хунуң тураскаалды бай-рыңа чедертерин салып, бунуң чурттуң хостакчыла-рың хунуңга эжелгезиң кызың турар.

Маадырың де-мискеңиң оруу-биле тайбыны болган хостактаан лаос улус чедип алган. Иланың 80—70 ты-дар чуртта недерей берге болган. Америк империали-стер болган оларын реан-сим чалчалары ракеталарын, бомбаларын, чыдаларын, пулеметтарын дулазы-биле Лаосту патриоттарын диск-кирыга олутуруп, хемиктиг хоранар-биле, өртөдир бом-балар-биле чурттуң де-мис-кеңиң хунуң кызың турар.

Танкылаа лаос улус хан-ны чогуулаа, кызылалар-ны дамыштыр чедип алган. Чурт бүрү чогуулаа турар. 1980 чылда де-мискеңиң күсөттиңиң үп чыл планы чурттуң улус ажал-агыл катта тургузарына бүрүң тураскаалды. Оң дараа-зында хунуң алдыңа беш чыл планында (1981—1985 чылдарда) улус ажал-агыл катта тургузарын бүрүң до-арынын сорулгалары база көрдүгөн. Иччаллаа эконо-миканың кол адырларын, та-мынын мурунда көрө ажал-агыл хунуңна чыгуулаа сорулгаларын чач беш чыл планында калдырып айт-кан.

Хорай болган көлгөң чаа ажалдаа тургузар беш чыл планын чедип алыр күсөттер дөң республи-каның ажалын чыгарың со-

А. ЕРӨЧЕНКОВ, СЭТА-ның корр.

Парижтиң барын талааында хоорай-жыгаштарың бирөөлө Мон-Валерен дээр шери-г дөргөсө «Тулуз турар Франция» деп мемориалды таныга ба-йыртат бадал болган. Ажаа делегация ийги дайыннын чыдаларында напистер колдуу-даа коммунистер болган ажал-чын активистер болуу дөң чартык муң французтары болган өүргөш.

Бо чымың Мон-Валерен оларын боо-лааның бөр дөң чымы болуу. ЧУРУКТА: ажалда үзүндө. О. КАРАСЕВУҢ телефотоу. (СЭТА).

